Dr. Bastholms Skrivelse

1813

Confessionarius

Dr. Bastholms

Skrivelse

i Anledning

af

De Herrer Repræsentantere for den jødiske Menighed i Kiøbenhavn, Deres Skrivelse til Medborgerne af den christne Troe.

Kiøbenhavn 1813.
Paa Frederik Brummers Forlag,
trykt hos Directeur Johan Frederik Schultz,
Kongelig og Universitets-Bogtrykker.

At jeg indførde i Dagen mine Tanker i Anledning af vor Tids Pennefejde, var aldeles ikke en Virkning af noget privat Had til det jødiske Folk. Jeg haver levet saa længe, og skrevet saa meget i mit Fædreland, at denne Mistanke ikke lettelig skulde indfalde nogen. I det tredie Bind af min jødiske Historie haver jeg vel anført de mange slette Handlinger af Jøderne i de christne Lande, men jeg haver og tillige anført de

man-

mange grusomme Forfølgelser af de Christne mod dette Folk. Meninger, naar de kun ere uskadelige for Staten, bør være Staten og Medborgerne ligegyldige. Spørgsmaalet er kun om Handlinger, ikke om Meninger. Hine er det, som bør komme i Betragtning, naar det skal afgiøres, om Jøderne i den danske Stat ere skadelige eller gavnlige Borgere. Efter min Overbeviisning tiende det meste af det, som blev skrevet mod Jøderne, kun til at forøge Mistanken og Uvillien mod dette Folk, uden at noget eller ikkun lidet med tilstrækkelige Grunde blev beviist imod dem, og det, som i den Anledning blev skrevel

vet for dem, kunde altsaa ligesaa lidet tiene til deres Forsvar, da begge Parterne ikke beskuede Sagen fra den rette Synspunkt. Derfor fremsatte jeg mine Spørgsmaal, hvilke indeholde de vigtigste Ankeposter, som længe og allevegne føres mod dette Folk. Jeg vilde give dem Anledning til paa en fyldestgiørende Maade at besvare disse Ankeposter, og saaledes, om muligt, at retfærdiggiøre sig for Publikum. Jeg selv vilde ikke tage noget Parti for eller imod. Det, der blev skrevet i denne Anledning, maatte enten være svagt, ufornuftigt og ugrundet, og, da kunde den tænkende Læser let, uden min Anviis-

viisning, skielne Skingrunde fra virkelige Grunde, eller det, der blev skrevet, var saa grundigt, indlysende og overbevisende, at det kunde bestaae for den upartiske Fornufts Domstol, og da havde jeg opnaaet Hensigten af mine Spørgsmaal, hvad enten Jøderne derved bleve frikiendte eller fordømte; thi Spørgsmaalet om deres Skadelighed eller Gavnlighed i Staten blev da derved afgiort.

Men, nu udgive de Herrer Repræsentantere for den jødiske Menighed et Forsvarsskrivt for deres Folk. Med Fornøielse vil jeg tilstaae Dem, at det, efter mine Tanker,

ker, er det bedste, jeg endnu har læst, og maaskee vil herefter ikke noget bedre blive skrevet; men jeg vil og frimodigen bekiende, at jeg deri ikke haver fundet det Indlysende og Overbevisende, som jeg havde ønsket, og kunnet vente af disse Mænd; ikke saadanne Grunde, mod hvilke der jo kunde giøres meget stærke og grundige Indvendinger; men derimod adskilligt, som er kun sagt, uden alt Beviis, og adskilligt, hvor Beviset har taget en Sidevending, og saaledes haver ikke engang berørt Maalet. Hvad jeg her skriver, er der ikkun een Mening om hos alle de fornuftige og upartiske Mænd, med hvilke

ke jeg hidindtil haver talet. Det er altid Skade for en god Sag, at den med svage Grunde bliver understøttet, da man sædvanlig giør den, skiønt falske, Slutning fra svage Beviser til en slet Sag. Intet var mig lettere, end at vise, hvor lidet de Herrer Repræsentanteres Forsvar, heelt igiennem, kan bestaae med en sund Logiks Regler; men, som jeg ovenfor haver sagt, jeg vil ingen Stemme give i Sagen; jeg vil ikke paatrænge nogen min individuelle Mening. Om nogen anden kan finde Forsvaret grundigt, indlysende, uimodsigeligt, det vedkommer mig ikke; at jeg ikke kan finde det saaledes, det

maa

maa tilgives mig; og, om nogen skulde faae i Sinde at ville blotte de svage Sider deri, da skal jeg aldrig have nogen Deel deri, ligesom det, i Sandhed, er mig ligegyldigt, om Nogen faaer det Indfald at ville giøre det, eller ikke. Mig er det nok, naar Sandheden kan med Triumf engang gaae ud af Kampen.

Nærværende Erklæring havde jeg ikke engang skrevet, naar jeg ikke var bleven foranlediget til at skrive ved en Mistanke, som de Herrer Repræsentantere synes at kaste paa mig, som om jeg havde ladet mine Tanker i Sagen udstrøe gratis blandt Publikum, for

at

at faae dem saa meget videre udbredet. Denne Mistanke, om den finder Sted, er aldeles ugrundet. Herr Brummer forlangede mit Samtykke til at lade mine Tanker trykke særskilte paa sin Bekostning. Dette Samtykke gav jeg ham, da jeg havde ingen Grund til at nægte ham det. Med Udsalget deraf eller Maaden, hvorpaa disse Tanker bleve udbredte, haver jeg aldeles intet havt at giøre.

Forresten fornøjer det mig, at de Herrer Repræsentantere for den jødiske Menighed, blandt det meget, der i disse Tider er udkommet, have anseet mine Tanker som det

eneste

eneste Stykke, der var Deres Opmærksomhed værdigt, hvilket er een Aarsag, hvorfor jeg og haver paa denne Maade villet bevidne Dem min Opmærksomhed; og vil jeg da til Slutning ønske, at der ved denne Feide maa udvirkes saa meget, deels, at der maa kunne sættes saa retfærdige, faste og overholdelige Skranker baade for de jødiske og christne Borgeres Handlinger, at begge Parter blive uskadelige for Staten; deels, at det jødiske Folks medfødte Virksomhed kunde efterhaanden blive, for den største Deel, henledet fra dets ligesom med Modersmelk indsugede Handelsgeist til andre borgerlige Handterin-

teringer. Hermed er giort en god Begyndelse. Bliver man ved med samme Nidkiærhed, med hvilken man haver begyndt, for den gode Sag, saa kan man, haaber jeg, i den næste Generation høste saadanne Frugter deraf, at de christne Borgere kunne med fuld Agtelse see paa Pluraliteten, ligesom nu paa Minoriteten, af deres jødiske Medborgere; thi, at alle skulle nogen Tid blive retskafne og gavnlige Borgere i Staten, kan man ligesaa lidet vente eller fordre af Joderne, som af de Christne.

Fortegnelse

over

Friedrich Brummers

Forlags-Skrifter.

Baden, J., Forelæsninger over det danske Sprog, eller resonneret dansk Grammatik. 4de Oplag. st. 8.

Molbech, Ch., dansk Haand-Ordbog til Retskrivnings og Sprogrigtigheds Fremme med Grundtræk af den danske Retskrivningslære. st. 8.

Thaarup, F., udførlig Veiledning til den danske Monarkies Statistik. 2 Dele. st. 8.

Buchholtz, Fr., Moses og Jesus eller om Jødernes og de Christnes intellektuelle og moralske Forhold, en historisk-politisk Afhandling oversat med en Forerindring af Th. Thaarup. 2det Oplag. 8.

Bruun, T. C., samlede poetiske Skrifter. 5 Dele. 8.

—— prosaiske Skrifter. 8.

Bredow, G. G., Haandbog i den gamle Historie, tilligemed et Udkast af de Gamles Geographie efter Voß. Oversat og med Anmærkninger forsect af H. H. Laurberg. st. 8.

Callisen, H., physisk-medicinske Betragtninger over Kiøbenhavn. 2 Dele med Forfatterens Portrait. st. 8.

Holberg, L., Niels Klims underjordiske Reise. Oversat efter den latinske Original af Jens Baggesen. st. 4.

Ra-

Rawert, J. H., Forelæsninger over den geometriske=trigonometriske og militaire Landmaaling tilligemed Nivalleringen. Med 16 Kobbere. ſt. 4.

Olufsholm, P. L., Anmærkninger i Anledning af det nyelig i Sverrig under det foregivne Trykkested Hamborg udkomne Skrift: Sur le Système continental et sur ses rapports avec la Suede. 2 Hefter. 8.

Treschow, Dr. N., kort Udkast til Kundskab om Mennesket, eller Anthropologie, til Brug for de lærde Skoler, 1ſte Deel. 8.

—— philoſophiſke Forsøg. 8.

—— Elementer til Historiens Philoſophie, i Forelæsninger, holdne Vinteren 1806=1807. 2 Dele. 8.

—— Moral for Folk og Stat. 2 Dele. 8.

—— om Philoſophiens Natur og Dele en dogmatiſk og hiſtoriſk Indledning til denne Videnſkab. 8.

—— om den menneſkelige Natur i Almindelighed, iſær dens aandelige Side. 8.

—— Logik. 8.

Abrahamſon, W. H. F., Verſuch einer vollſtändigen däniſchen Sprachlehre für Deutſche mit kritiſchen Bemerkungen. 8.

Øhlenſchläger's, Prof. A., Digte, 8.

Ørſted, Prof. H. C., Videnſkaben om Naturens almindelige Love, 1ſte Bind med Kob. ſt. 8.

Münſcher's, Dr. W., Lærebog i den kriſtelige Kirkehiſtorie, til Brug ved Forelæsninger. Overſat af J. C. Winther, med Tillæg af Dr. F. Münter. 2det Oplag paa ny udgivet, forøget og fortſat af Prof. J. Møller, ſt. 8.

Brorſen, K., Ledetraad ved Underviisningen i Krigskonſtens Hiſtorie fra Krudets Opfindelſe til Aaret 1800, 3 Dele. 8.

Bor=

Borkenstein's, C. F. von, Forsøg om Kystar tilleriets Brug imod fiendtlige Krigsskibe, med 1 Kob. 8.

Pharmacopoea Danica, Regia Autoritate a Collegio Sanitatis Regîo Medico Chirurgico Hafniensi conscripta. 4.

Pihl, D., Anviisning til, paa en ny og forbedret Maade, at anlægge og drive Teglværk. 8.

Platonis Libri VIII, Apologia Socratis, Crito, Alcibiades uterque, Meno, Hippias major, Symposium, Phædrus. Scholarum in usum ad optimas recensiones diligenter expressi. Partic. Ima. 8.

Plutarks Levnetsbeskrivelser, oversatte af det Græske, og forsynede med Anmærkninger ved St Tetens, 4 Dele. st. 8.

Wedel's, L. M., indenlandske Reise igiennem de betydeligste og skiønneste Egne af de danske Provindser, med Hensyn tildeels paa oeconomiske og statistiske Gienstande i Aarene 1799, 1800, 1801, 2 Hefter, st. 8.

Sprog- og Forstandsøvelser paa Tabeller, som Forberedelse til Tankernes sammenhængende skriftlige Foredrag. For Lærere, som skulle beskiæftige flere Lærlinger paa en og samme Tid. Oversat og tildeels omarbeidet efter det Tydske af N. H. Gude. 1ste Samling, som indeholder 150 Opgaver for Begyndere og mere Øvede, 8.

Staffeldt's, S., Digte, 1ste Bind, 8.

Thaer's, A., Indledning til Kundskab om det engelske Jordbrug og dets nyere praktiske og theoretiske Fremskridt, for tænkende Landmænd og Cameralister. Noget forkortet oversat efter det andet forbedrede Oplag af Dibrichsen, st. 8.

Vieth's, G. U. A., physikalske Børneven, oversat af J. Sartorph, med 3 Kobbere, 8.

Tab-

Tableau statistique et topographique du grand Duché de Finlande par le Comte de Santi, 8.

Tacitus, C. C., Historiebøger, item om Germanernes Sæder og Agricolas Levnet, af det Latinske oversat ved Prof. J. Baden, st. 8.

—— Dialog om Talerne eller om Aarsagerne til Veltalenhedens Fordærvelse, oversat ved J. Baden, st. 8.

Danske Reiseiagttagelser. Et Fierdingaarsskrift, udgivet af J. Neuman, 1ste og 2den Aargang, 8.

Les Poësies d'Horace, traduites en francois par l'Abbé Battenx, 8.

Principes généraux de l'exacte messure du temps par les horloges &c. par U. Jurgensen, horloger. Avec 19 planches. gr. 4. br.

Propertii Elegiarum libros 4. in usum scholarum suarum ad textum Burmanni secundi edidit ejusque perpetuo in compendium redacto commentario illustravit J. Baden, 8.

Mechlenburg's praktisk Underviisning for dem, der ere bestemte til at betiene Feldt-Artillerie, og især Regiments-Artillerie. 8.

Frankenau's, Dr., Sundheds- og Moerskabstidende, 3 Aargange, 8.

—— nye Sundheds- og Moerskabstidende, 2 Aargange, 8.

—— Tildragelser under Abnelser, Drømme, Syner og Natteyandring, til Overveielse for Lærde og Ulærde, 8.

Clúvier's, G., Begyndelsesgrunde i Dyrhistorien. Oversat af det Franske ved G. Wad, 2 Dele med 14 Kobberplader, st. 8.

Brorson's, Prof. N., Læsning for den barnlige Alder. Et Maanedsskrivt. Med illum. Kobber, 1ste, 2den, 3die Aargang, 8.